

Khall 29.08.2022 § 237
558/10.00.00/2022

Valmistelija: maankäyttöinsinööri Teijo Taipale, puh. 040-7521901

Oikaisuvaatimus saapunut 26.6.2022:

”Vaadin, että kaupungin metsäsuunnitelman hyväksyntä sellaisenaan perutaan. Suunnitelmaan on ensin tehtävä kaikki ne muutokset, jotka huomioivat jämsäläisten mielipiteet ja myös esim. luonnonsuojelulain vaatimat muutokset ja tätä varten taas suunniteltujen hakkuualueiden lajisto on kartoitettava biologien toimesta. Suunnitelma tulee hyväksyä vasta sitten, kun kaikki muutokset siihen on tehty.

Nyt, kun suunnitelma on hyväksytty sellaisenaan, ei ole mitään takeita sille, että kaikkien lähialueiden ihmisten mielipiteitä ja luonnon monimuotoisuutta huomioidaan tasapuolisesti kaikilla toimenpidealueilla. Koska hyväksyttiin suunnitelmaan on jo luvattu tehdä muutoksia, niin mikä takaa sen, ettei myös niitä alueita, joita suunnitelman perusteella on nyt tarkoitusjättää käsittelemättä, tulla myös hakkaamaan? Suunnitelman hyväksynnällä ei nyt todellisuudessa ole edes mitään merkitystä, jos sitä ei heti alkuunkaan ole tarkoitus millään tavoin noudattaa.

Haluan myös huomauttaa, että on käsittämätöntä, että metsäsuunnitelman hyväksyntä haluttiin runnoa läpi erillään ympäristösuunnitelmasta. Metsäsuunnitelma pitäisi käsitellä osana ympäristösuunnitelmaa, koska todellisuudessa ne ovat yhtä ja samaa kokonaisuutta.

Lisäksi vaadin, että otetaan uudelleen selvittäväksi ja tavoitteeksi kaupungin metsäomaisuuden siirto FSCsertifioinnin piiriin. PEFC-sertifiointia on vuosien saatossa heikennetty niin, ettei se millään tavoin riitä turvaamaan hiilinielujen ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Esim. Ely-keskukset ja Suomen ympäristökeskus irtautuivat PEFC-standardista, koska PEFC-sertifioinnissa ympäristö on jäänyt puuntuotannolle alisteiseksi. FSC toteuttaa tällä hetkellä paremmin metsäsertifioinnin tavoitteita ympäristönäkökulmasta.”

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 6.6.2022 (169 §) Jämsän kaupungin metsäsuunnitelman vuosille 2022-2031.

Kuntalain 134 §:n mukaan kunnanhallituksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua päätöksen tehneeltä toimielimeltä. Päätökseen tyytymätön saa tehdä oikaisuvaatimuksen sekä tarkoituksenmukaisuus- että laillisuusperusteella. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kuntalain 140 §:n mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa

Miia Matikkalan tekemä oikaisuvaatimus on saapunut määräajassa.

Hallintolain (434/2003) 49 §:n mukaan otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen viranomaisen voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus päätös on perusteltava. Oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomaisen käsittelee tehdyn oikaisuvaatimuksen, eikä koko asiaa, jota oikaisuvaatimus koskee.

Vastaus tehtyyn oikaisuvaatimukseen:

Metsälain (1093/1996) 4 a § (20.12.2013/1085) mukaan metsäsuunnitelmalla tarkoitetaan metsänomistajan yhden tai useamman metsäkiinteistön metsien puuvaroja ja tilaa, luontoarvoja sekä hoitoa ja käyttöä koskevaa ajantasaista suunnitelmaa. Metsäsuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät saa olla suunnitelman laatimisajankohtana voimassa olevien metsien hoitoa ja käyttöä koskevien säännösten vastaisia.

Jämsän kaupungin metsäsuunnitelman laatijaksi on elinvoimajohtajan päätöksellä 25.1.2021 § 5 valittu 22.12.2020 – 14.1.2021 järjestetyn tarjouskilpailun perusteella kokonaistaloudellisesta hinta-laatusuhteeltaan parhaan tarjouksen tehnyt Metsä-avain Oy. Valintakriteereissä oli painotettu tarjoushintaa, henkilöstön pätevyyttä ja referenssejä.

Metsäsuunnitelman maastotyön suorittivat vuoden 2021 touko-lokakuun aikana metsäasiantuntijat Seppo Rautio ja Elmeri Jurvanen. Työn toteutusta valvoivat metsänhoitajat Petteri Mönkkönen ja Akseli Juurinen. Suunnitelma on laadittu käyttäen ForestKIT -sovellusta, joka on Tapio Oy:n ja Simosol Oy:n metsä-suunnitteluun ja metsävarojen hallintaan kehittämä järjestelmä.

Miia Matikkala on esittänyt oikaisuvaatimuksessaan seuraavat väittämät ja vaatimukset 1-5:

- 1. "Vaadin, että kaupungin metsäsuunnitelman hyväksyntä sellaisenaan perutaan. Suunnitelmaan on ensin tehtävä kaikki ne muutokset, jotka huomioivat jämsäläisten mielipiteet ja myös esim. luonnonsuojelulain vaatimat muutokset ja tätä varten taas suunniteltujen hakkuualueiden lajisto on kartoitettava biologisten toimesta. Suunnitelma tulee hyväksyä vasta sitten, kun kaikki muutokset siihen on tehty."**

Jämsän kaupungin metsäsuunnitelma 2022-2031 on laadittu 29.3.2021 allekirjoitetun Jämsän kaupungin ja Metsäavain Oy:n välisen hankintasopimuksen sekä metsälain 4 a § mukaisesti. Metsäsuunnitelman laatijalla on ollut riittävä asiantuntemus ja osaaminen myös metsäekologian osa-alueelta. Biologin toimesta tehtäviä tarkempia luontoselvityksiä tai lajistokartoituksia ei ole edellytetty tehtäväksi. Metsäsuunnitelman laatimisesta tarjouksen jättäneiden yritysten henkilöstössä ei ollut yhtään biologia.

Paikkaan (kiinteistö tai metsäkuvio) yksilöitävissä olevat kuntalaisten jättämät kommentit ja muistutukset on huomioitu. Ne tullaan viemään lisätietoina ForestKIT-järjestelmässä ylläpidettävään sähköiseen metsäsuunnitelmaan, jolloin ne voidaan ottaa huomioon suunnitelmakaudella ja myös sen jälkeen tehtävien metsänhoitotoimenpiteiden toteutuksen suunnittelussa. Lisäksi ajantasainen metsävaratieto tullaan julkaisemaan erillisenä karttatasona Jämsän kaupungin karttapalvelussa. Avoin paikkatieto auttaa kuntalaisia hyödyntämään mm. metsien virkistysmahdollisuuksia.

Luonnonsuojelulain 1096/1996 2 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta seuraavasti:

”Tätä lakia sovelletaan luonnon ja maiseman suojeluun ja hoitoon.

Lakia ei kuitenkaan sovelleta metsien hoitamiseen ja käyttämiseen niiltä osin kuin siitä säädetään metsälaissa (1093/1996), lukuun ottamatta 4, 5 a, 9, 39, 42, 47–49, 55, 56 ja 57 a §:ää sekä 3–5 ja 10 lukua. (29.5.2009/384)

Tämän lain mukaisessa luonnonsuojelusuunnittelussa ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.”

Luonnonsuojelulaissa ei varsinaisesti ole säädetty metsäsuunnitelmaa koskevista lain edellyttämistä vaatimuksista tai toimenpiteistä. Luonnonsuojelulain 2.2 §:ssä mainitut säädökset tulee ilman metsäsuunnitelmaakin ottaa huomioon kaikessa metsien hoitamiseen ja käyttämiseen liittyvässä toiminnassa.

2. ”Nyt, kun suunnitelma on hyväksytty sellaisenaan, ei ole mitään takeita sille, että kaikkien lähialueiden ihmisten mielipiteitä ja luonnon monimuotoisuutta huomioidaan tasapuolisesti kaikilla toimenpidealueilla.”

Viranomaisten (ml. kaupungin viranhaltijat) toimintaa ohjaa Suomen lainsäädäntö. Ihmisten yhdenvertaisuudesta on säädetty Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:ssä. Tasapuolisen kohtelun vaatimus ja harkintavallan väärinkäytön kieltä on säädetty hallintolain (434/2003) 6 §:ssä - Hallinnon oikeusperiaatteet.

3. ”Koska hyväksyttyyn suunnitelmaan on jo luvattu tehdä muutoksia, niin mikä takaa sen, ettei myös niitä alueita, joita suunnitelman perusteella on nyt tarkoitus jättää käsittelemättä, tulla myös hakkaamaan? Suunnitelman hyväksynnällä ei nyt todellisuudessa ole edes mitään merkitystä, jos sitä ei heti alkuunkaan ole tarkoitus millään tavoin noudattaa.”

Metsäsuunnitelman ohella metsien käyttöä ohjataan monipuolisesti myös kansallisella lainsäädännöllä - mm. metsälaki 1093/1996, laki metsätuhojen torjunnasta 1087/2013, laki metsätuhojen torjunnasta

annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 1168/2021, riistavahinkolaki 105/2009, luonnonsuojelulaki 1096/1996, yksityistielaki 560/2018, maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, vesilaki 587/2011 ja muinaismuistolaki 295/1963. Voimassa olevia säädöksiä ja metsäsertifikaatin sääntöjä noudattamalla varmistetaan erityisen tärkeiden elinympäristöjen, virkistys- ja suojeluarvojen sekä luonnon monimuotoisuuden säilyvyys.

Metsäsuunnitelmaan kirjatut toimenpide-ehdotukset on tehty inventointihetkellä käytettävissä olleen parhaan nykytiedon perusteella. Suunnitelmakaudella mahdollisesti ja jopa hyvin todennäköisesti tapahtuvat lainsäädännön, metsänhoitosuosituksen ja metsäsertifikaatin sääntöjen muutokset edellyttävät suunnitelmaan kirjattujen toimenpide-ehdotusten tarkoituksenmukaisuuden ja oikeellisuuden jatkuvaa kriittistä arviointia.

Jämsän kaupungilla käytössä oleva ForestKit-järjestelmä on monipuolinen ja moderni metsätietojärjestelmä, joka sisältää mm. kehittyneen simulointiominaisuuden. Metsävaratieto pysyy ajan tasalla kasvumalleihin perustuvan metsäsimulaattorin avulla: simulaattori kasvattaa puustoa inventointihetkestä nykyhetkeen ja ennustaa hakkuukertymiä, metsätalouden tuloja ja menoja, sekä laskee metsätalouden hiilitaseita. Simuloidut vaihtoehdot huomioivat metsätalouden taloudellisen kannattavuuden, hiilitaseen ja luontoarvot. Vaihtoehtojen laskenta perustuu hyvän metsänhoidon suositusten laajaan toimenpidekirjoon.

4. ”Metsäsuunnitelma pitäisi käsitellä osana ympäristösuunnitelmaa, koska todellisuudessa ne ovat yhtä ja samaa kokonaisuutta.”

Jämsän kaupungille ollaan ensimmäistä kertaa laatimassa ympäristöohjelmaa. Ympäristöohjelma on tällä hetkellä lausunnoilla. Metsäsuunnitelmalla tarkoitetaan Metsälain (1093/1996) 4 a § (20.12.2013/1085) mukaan metsänomistajan yhden tai useamman metsäkiinteistön metsien puuvaroja ja tilaa, luontoarvoja sekä hoitoa ja käyttöä koskevaa ajantasaista suunnitelmaa. Ympäristöohjelma on paljon laaja-alaisempi, sillä sen tavoitteena on ympäristötoimien huomioiminen kaikessa kaupungin toiminnassa. Metsäsuunnitelmaa ja ympäristöohjelmaa on valmisteltu osin samanaikaisesti, mutta erillisinä asiakirjoina, joista toinen ohjaa operatiivista toimintaa ja toinen on luonteeltaan strateginen ohjelma.

5. ”Lisäksi vaadin, että otetaan uudelleen selvitettäväksi ja tavoitteeksi kaupungin metsäomaisuuden siirto FSC-sertifioinnin piiriin.”

Metsien FSC-sertifioinnin tavoitteena on edistää ympäristöystävällistä, sosiaalisesti hyödyllistä ja taloudellisesti kannattavaa metsänhoitoa. Vaikka metsäsuunnitelma on nyt hyväksytty kaupunginhallituksessa 6.6.2022 §169 siinä muodossa, että metsäomaisuutta ei siirretä FSC-sertifioinnin piiriin, asian selvittäminen jatkuu ja sertifiointi voidaan tehdä myöhemmin.

Yhteenvetona Miia Matikkalan oikaisuvaatimuksen johdosta voidaan todeta, että:

Jämsän kaupungin metsäsuunnitelma 2022-2031 on laadittu 29.3.2021 allekirjoitetun Jämsän kaupungin ja Metsäavain Oy:n välisen hankintasopimuksen sekä metsälain 4 a § mukaisesti. Metsäsuunnitelman laatijalla on ollut riittävä asiantuntemus ja osaaminen myös metsäekologian osa-alueelta. Biologin toimesta tehtäviä tarkempia luontoselvityksiä tai lajistokartoituksia ei ole edellytetty tehtäväksi.

Metsäsuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät ole voimassa olevien metsien hoitoa ja käyttöä koskevien säännösten vastaisia.

Metsäsuunnitelman valmistelussa ja sen hyväksymistä koskevassa päätöksenteossa on noudatettu kaikilta osin kuntalain (410/2015) säädöksiä.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö 25 § Kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta
Kuntalaki 134 §

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus päättää, että

1. se hyväksyy oikaisuvaatimuksen kuntalaisten kuulemisen osalta tarkoituksenmukaisuusperusteella ja päättää palauttaa asian valmisteluun metsäsuunnitelmaan jätettyihin kommentteihin ja muistutuksiin vastaamiseksi.
2. Muilta osin oikaisuvaatimus hylätään perusteettomana esittelytekstissä mainituin perusteluin.

Päätös

Keskustelun aikana Mika Kyrö teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan esityksen:

Kaupunginhallitus päättää, että oikaisuvaatimus hylätään.

Mika Kyrön esitystä kannattivat Lotta Ahola, Joni Frisk, Merja Lahtinen ja Antti Lähdesmäki.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, suoritettiin äänestys. Äänestystavaksi päätettiin kättennostoäänestys.

Äänestyksessä esittelijän ehdotus sai neljä (4) ääntä (Jorma Poti, Jukka Haaparanta, Ulla Patronen, Sanna Rajala). Mika Kyrön esitys sai viisi (5) ääntä (Mika Kyrö, Lotta Ahola, Joni Frisk, Merja Lahtinen, Antti Lähdesmäki).

Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksena, että äänin 4-5 Mika Kyrön esitys tuli kaupunginhallituksen päätökseksi.